

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie przyszłości młodych rolników w Europie (opinia z inicjatywy własnej)

(2011/C 376/04)

Sprawozdawca: **Pedro NARRO**

Dnia 20 stycznia 2011 r. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny postanowił, zgodnie z art. 29 ust. 2 regulaminu wewnętrznego, sporządzić opinię z inicjatywy własnej w sprawie

przyszłości młodych rolników w Europie

(opinia z inicjatywy własnej).

Sekcja Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 21 czerwca 2011 r.

Na 474. sesji plenarnej w dniach 21–22 września 2011 r. (posiedzenie z 22 września) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny przyjął 136 głosami – 6 osób wstrzymało się od głosu – następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 Dane statystyczne wyraźnie wskazują na ogólny spadek liczby młodych rolników i proces porzucania działalności rolniczej. W obliczu tego zjawiska, którego nie da się powstrzymać i które stoi w oczywistej sprzeczności z potrzebą stawienia czoła wyzwaniom związanym z żywnością, EKES pragnie, by polityka na rzecz młodych rolników stała się faktycznym priorytetem instytucji europejskich i krajowych.

1.2 Komitet uważa, że życie na wsi stwarza nowe szanse, z których może skorzystać młodzież zamieszkująca obszary wiejskie. Praca na roli jest coraz bardziej złożona, wykorzystuje się w niej coraz więcej technologii i wymaga ona lepszego wykształcenia. W tym kontekście przewagę mają ludzie młodzi, postrzegający rolnictwo jako przedsiębiorczość oraz działalność nowoczesną i dostosowaną do nowych technologii. Najmłodsi rolnicy – pod warunkiem udostępnienia im instrumentów i odpowiednich ram legislacyjnych – są najlepiej przygotowani do stawienia czoła wyzwaniu w zakresie bezpieczeństwa żywnościowego i produkowania żywności wysokiej jakości przy jednoczesnym racjonalnym wykorzystaniu zasobów naturalnych.

1.3 Głównymi problemami, z którymi borykają się młodzi rolnicy, są trudny dostęp do ziemi i do kredytów. W związku z tym należałoby pilnie wesprzeć nowe systemy dostępu do ziemi i zagwarantować dostęp do kredytów poprzez system europejskich gwarancji.

1.4 EKES proponuje utworzenie obserwatorium europejskiego, które analizowałoby i oceniało problemy związane z rozpoczęciem działalności i przekazywaniem gospodarstwa, jak też wszystkie inne kwestie związane z wymianą pokoleń w rolnictwie.

1.5 Wsparcie dla młodych rolników nie może ograniczać się do dziedziny rozwoju obszarów wiejskich. W obecnym kontek-

ście odnowy WPR, w ramach pierwszego filaru wspólnej polityki rolnej należy przewidzieć nowy rodzaj specjalnej pomocy dla ludzi młodych. W ramach drugiego filaru WPR pomoc na rozpoczęcie działalności musi mieć charakter obowiązkowego środka w całej Unii Europejskiej.

1.6 Przed Europą wciąż stoi zadanie ułatwienia przekazywania gospodarstw rolnych ludziom młodym. Zdaniem EKES-u do powodzenia tego rodzaju polityki znacznie przyczyniłoby się ulepszenie emerytur tak, aby rolnicy mogli z godnością zakończyć działalność zawodową.

1.7 Podstawą rozwoju filozofii przedsiębiorczości jest ułatwienie młodym rolnikom dostępu do wykształcenia i nowych technologii. Nie wystarczy do tego rzadko aktualizowane wykształcenie teoretyczne – ludzie młodzi zasługują na stałe i profesjonalne doradztwo dostosowane do rzeczywistych potrzeb ich działalności. EKES proponuje utworzenie nowego programu wymiany młodych rolników „Erasmus farmer” i dostosowanie programu Leonardo oraz wzywa – w obliczu starzenia się tego sektora – do utworzenia nowych możliwości uczestnictwa młodych osób w spółdzielniach i organizacjach rolniczych. Należałoby także promować specjalne programy edukacyjne i szkoleniowe skierowane do dzieci z obszarów wiejskich, w tym np. obozy letnie i różnego rodzaju zajęcia.

1.8 Unia Europejska jest w dużym stopniu odpowiedzialna za młodych rolników. Niezbędne jest jednak, by państwa członkowskie – w ramach swoich kompetencji – przyznawały ulgi podatkowe, eliminowały przeszkody biurokratyczne, inwestowały w infrastrukturę i usługi publiczne na obszarach wiejskich, wspierały krótkie łańcuchy dostaw i dywersyfikację, czyli przyczyniały się do uczynienia z obszarów wiejskich atrakcyjnych miejsc pracy i zamieszkania.

2. Młodzi rolnicy w Europie

2.1 Od ostatniej opinii EKES-u w sprawie młodych rolników⁽¹⁾ upłynęło 10 lat. Wyrażone w tej opinii obawy niestety potwierdziły się – nie tylko nadal spada liczba młodych rolników, lecz sytuacja tych, którzy z trudem utrzymują się w sektorze, jest po upływie dziesięciu lat jeszcze trudniejsza.

2.2 W Europie na 9 rolników w wieku ponad 55 lat przypada jeden rolnik w wieku poniżej 35 lat. W niektórych państwach członkowskich, takich jak Portugalia, Hiszpania, Włochy, Wielka Brytania czy Bułgaria proporcje te są bardzo niskie (na 20 rolników w wieku ponad 55 lat przypada jeden młody rolnik). Inna sytuacja panuje w takich krajach jak Polska, Austria czy Niemcy – jeden młody rolnik przypada w nich na trzech w wieku ponad 55 lat. Różnice te wynikają przede wszystkim z korzystnych ram prawnych w niektórych krajach, dzięki którym udało się wesprzeć wymianę pokoleń na wsi poprzez zachęty na rzecz przekazywania gospodarstw.

2.3 Analiza struktur rolniczych pokazuje systematyczne – choć z różną intensywnością – zmniejszanie się liczby rolników i znacznie wyraźniejszy niż w innych sektorach gospodarki proces starzenia się. Od 2000 r. można zaobserwować spadek liczby rolników o 9 % i zmniejszenie liczby młodych rolników o 45 %.

2.4 Zwiększanie produktywności na dłuższą metę nie zrekompensuje spadku liczby osób czynnych zawodowo w sektorze. W kontekście znacznych wahań cen surowców szczególnego znaczenia nabierają takie strategiczne kwestie jak bezpieczeństwo i suwerenność żywnościowa⁽²⁾, kilkakrotnie poruszane w opiniach EKES-u. Ochrona środowiska naturalnego i innych dóbr publicznych to kwestie leżące w interesie ogółu, których nie da się zaimportować. Dlatego rola odgrywana przez rolników to znacznie więcej niż zwykła działalność gospodarcza. Strategia „Europa 2020” opierająca się na ekologicznym, inteligentnym i zrównoważonym wzroście byłaby bez rolników po prostu utopią.

2.5 Choć nikt nie wątpi w strategiczny charakter rolnictwa, proces porzucania działalności rolniczej wydaje się nie mieć końca. Dlatego w ramach reformy WPR należy pilnie zastanowić się nad przyszłym kierunkiem rozwoju rolnictwa, by zwiększyć atrakcyjność i opłacalność tego sektora. Szczególnie trudna sytuacja panuje w sektorze hodowli zwierząt. Jeżeli nie zapewnimy młodym ludziom korzystnych warunków prowadzenia działalności, na nic zdadzą się wszystkie specjalne środki i inne dobre intencje z zakresu rozpoczęcia działalności, kształcenia, przekazywania gospodarstwa, systemu podatkowego, itp.

⁽¹⁾ Dz.U. C 36 z 8.2.2002, s. 29–35, „Nowa gospodarka, społeczeństwo informacyjne a rozwój obszarów wiejskich – perspektywy dla młodych rolników”.

⁽²⁾ Dz.U. C 54 z 19.2.2011, s. 20–23, „Bezpieczeństwo dostaw w rolnictwie i w sektorze spożywczym w UE”.

3. Wyzwania stojące przed młodymi rolnikami w Europie

3.1 We wspólnotowym sektorze rolniczym zachodzą zmiany postrzegane przez wielu jako przejście na nowy model rolnictwa. Do młodych rolników będzie należało stawienie czoła nowym wyzwaniom i nastawienie działalności rolniczej na obrane cele. Brak stabilnej i długoterminowej polityki stworzył atmosferę braku bezpieczeństwa i niestabilności w sektorze, która wpłynęła na planowanie gospodarcze rolników.

3.2 Sytuacja rolników jest paradoksalna: mimo że podejmują większe niż kiedyś ryzyko, więcej inwestują, opłacają wyższe koszty produkcji i są lepiej wykształceni, ceny płacone za wytworzone przez nich produkty są niższe niż kiedykolwiek. W trakcie dyskusji na temat instrumentów i specjalnej polityki dla młodych rolników nie można zapominać o fakcie, że jeżeli nie uda się zagwarantować rolnikom minimalnej opłacalności i sprawiedliwych cen za ich produkty, to działalność rolnicza w Europie spadnie. Aby rolnicy mogli się utrzymać ze swojej działalności, EKES zaleca uregulowanie rynków rolnych w oparciu o zasadę przejrzystości rynków produktów rolnych, zorganizowanie wymiany produktów spożywczych w sposób umożliwiający zachowanie niezależności żywnościowej, a także stworzenie wielkich regionów rolniczych zajmujących się produkcją i wymianą. Ponieważ przepisy Światowej Organizacji Handlu nie są dostosowane do potrzeb rolnictwa, należy zastanowić się nad powołaniem wyspecjalizowanych organów, zgodnie z zaleceniami zwłaszcza Momagri (Ruchu na rzecz Światowej Organizacji Rolnictwa).

3.3 Brak równowagi w łańcuchu dostaw żywności bardzo zniechęca ludzi młodych do rolnictwa. Łańcuch ten charakteryzuje się dużymi różnicami między stawkami wypłacanymi rolnikom a uiszczaną przez konsumentów ceną końcową, a także brakiem przejrzystości i nadużyciami⁽³⁾.

3.4 UE powzięła ambitne zamierzenie liberalizacji handlu z krajami basenu Morza Śródziemnego, Mercosuru, Kanadą itp. Młodzi rolnicy zastanawiają się, w jaki sposób pogodzić produkcję o wysokich standardach w zakresie jakości, ekologii i kwestii społecznych z importem tanich produktów, którym daleko do wspólnotowych norm produkcji. Prowadzi to do koncentracji produkcji w bardziej konkurencyjnych obszarach i powoduje pozostawienie odłogiem znacznej części obszaru wiejskiego⁽⁴⁾.

3.5 Reforma WPR jest kolejną szansą na ukierunkowanie wsparcia na potrzeby młodych rolników i skoncentrowanie go na wytwarzaniu produktów rolnych. Wspieranie młodych nie wiąże się z marginalizacją starszych rolników – celem jest poszukiwanie spójnych ram pomocy, które umożliwiłyby opłacalność działalności rolniczej.

⁽³⁾ Dz.U. C 48 z 15.2.2011, s. 145–149, „Poprawa funkcjonowania łańcucha dostaw żywności w Europie”.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 255 z 22.9.2010, s. 1–9, „Handel i bezpieczeństwo zaopatrzenia w żywność”.

3.6 Głównym elementem pomocy dla młodych rolników w ramach prawodawstwa wspólnotowego była zazwyczaj polityka wspierania rozpoczęcia działalności. Nadszedł czas na opracowanie nowych środków, które wspierałyby działalność młodych rolników poprzez pierwszy i drugi filar WPR. Podstawą nowego modelu musi być hierarchizacja przyznawania pomocy.

3.7 Władze publiczne muszą zdecydowanie zaangażować się w podnoszenie wartości i propagowanie pracy na roli. Mimo ogromnej ilości europejskich przepisów w kwestii etykietowania, jakości i promocji, nadal bardzo zauważalna jest niewiedza na temat procesu produkcji zdrowych produktów wysokiej jakości i brak zainteresowania tym tematem⁽⁵⁾. Europejscy konsumenci przeznaczają na żywność zaledwie 14 % domowego budżetu. EKES uważa za niezmiernie ważną pracę krajowych i europejskich zawodowych organizacji rolniczych, które w sposób pedagogiczny upowszechniają i propagują pracę rolnika oraz strategiczną rolę sektora spożywczego.

3.8 Należy w sposób spójny przekazywać konsumentom wspólnotowe motto „z pola na stół”, czyli tzw. identyfikowalność. Strategia dotycząca jakości produktów jest bardzo ważna dla konkurencyjności przedsiębiorstw i dla zdrowia konsumentów. Dlatego aby zwalczać nieuczciwe praktyki handlowe i zniechęcać do ich stosowania, strategię tę należy skutecznie rozszerzyć na produkty przywożone do UE z krajów trzecich.

3.9 Choć budżet to nieodzowny element wszystkich strategii, zdaniem EKES-u wiele ważnych dla opłacalności sektora rolniczego środków nie wymaga dodatkowych funduszy, lecz politycznej woli zmiany i postawienia na spójną, długoterminową strategię korzystną dla obszarów wiejskich⁽⁶⁾.

4. Obszary działania

Rozwój obszarów wiejskich – rozpoczęcie działalności

4.1 Europejska debata na temat przyszłości młodych rolników i hodowców koncentruje się tradycyjnie wokół analizy polityki wspierającej rozpoczęcie działalności. Statystyki, mimo że są ograniczone i fragmentaryczne, jasno pokazują, jak bardzo priorytety i intensywność wsparcia młodych różnią się w całej Europie. Podczas gdy takie kraje jak Francja przeznaczają ok. 10 % budżetu w zakresie rozwoju obszarów wiejskich na wspieranie rozpoczynania działalności przez ludzi młodych, w innych krajach, jak Holandia, Malta, Irlandia, Słowacja itp., z różnych powodów nie istnieją środki sprzyjające rozpoczynaniu działalności. W całej UE w okresie finansowania 2007–2013 na ludzi młodych przeznaczone zostanie 3 % funduszy rozwoju obszarów wiejskich. Średni wiek ludzi młodych rozpoczynających działalność wynosi 28 lat. EKES jest zdania, że zważywszy na strategiczne znaczenie rozpoczynania działalności w rolnictwie dla całej UE, należałoby przyjąć ten środek działania jako obowiązkowy w planach rozwoju obszarów wiejskich oraz ustalić minimalny obligatoryjny odsetek wsparcia.

4.2 EKES uważa, że wspólnotowy system w zakresie podejmowania działalności powinien być elastyczny, aby zachęcać do

wchodzenia do sektora, zwłaszcza jeśli chodzi o terminy. Złożoność systemu i cechująca go ogromna biurokracja stanowią czynnik hamujący. W niektórych przypadkach państwa członkowskie powinny przewidzieć rozmaite plany wspierania podejmowania działalności, które miałyby różne okresy trwania, a zatem także zróżnicowane wsparcie finansowe. W wielu państwach fakt, że trzeba się zaangażować w rozpoczęcie działalności przez okres nie krótszy niż 5 lat, utrudnia młodym podjęcie decyzji o włączeniu się do sektora. Wsparcie na rozpoczęcie działalności powinno być organizowane na kilku poziomach; należałoby w istocie zróżnicować wsparcie dla młodych rolników w zależności od tego, czy prowadzenie gospodarstwa to ich główna działalność czy też praca wykonywana w niepełnym wymiarze godzin. Podobnie, nowe ramy prawne UE powinny uwzględnić nie tylko młodych, którzy będą wchodzić do sektora począwszy od roku 2014, lecz również tych, którzy zrobią to przed tą datą.

Rola ludzi młodych w pierwszym filarze WPR

4.3 W związku z trwającą reformą WPR należy zwrócić szczególną uwagę na sytuację młodych rolników w ramach nowego modelu wsparcia bezpośredniego. Komisja, w związku z nową orientacją w dziedzinie płatności bezpośrednich, powinna opowiedzieć się za priorytetowym wsparciem ludzi młodych. Wsparcie to można by zorganizować jako dodatkowy odsetek pomocy dla określonych rolników traktowanych priorytetowo, wśród których znajdowałiby się ludzie młodzi. Inna opcja mogłaby polegać na przewidzeniu specjalnych płatności dla ludzi młodych. Środki takie nie byłyby przyznawane na podstawie powierzchni gospodarstwa, lecz takich czynników jak zatrudnienie, rodzaj działalności i zrealizowane inwestycje. EKES popiera toczący się proces refleksji wokół pojęcia czynnego rolnika jako adresata pomocy i zwraca uwagę na konieczność rozważenia pojęcia spółdzielni prowadzącej działalność.

Młodzi rolnicy a drugi filar WPR

4.4 Podobnie jak pierwszy filar WPR, również drugi filar powinien przyczyniać się w znacznym stopniu do wspierania młodych rolników i do dostarczania im motywacji do prowadzenia działalności.

4.4.1 Działania prowadzone w ramach drugiego filaru WPR mogą i powinny tworzyć wstępne warunki po temu, by młodzi rolnicy uzyskali dostęp do środków, co pozwoli uwzględnić wszystkich wnioskodawców w wypadku braku zasobów budżetowych.

4.4.2 W ramach drugiego filaru należy stworzyć niezbędne struktury wsparcia dla młodych rolników, w tym usługi w zakresie doradztwa i wsparcia dla gospodarstw hodowlanych. Ze względu na to, że hodowla wymaga codziennej opieki i pracy hodowców, państwa członkowskie powinny przyjąć odpowiednie środki polityczne i utworzyć organizacje gwarantujące zastępstwo dla rolników na czas choroby lub wakacji. Istnienie usług wsparcia dla gospodarstw stanowi dla młodych ludzi istotny czynnik przy decyzji co do przejścia lub nie gospodarstwa rodzinnego. Obecnie młodzi nie są już gotowi podjąć się prowadzenia gospodarstwa rolnego, mając świadomość, że przez całe życie trzeba będzie pracować 365 dni w roku, bez urlopu. Ponieważ w wielu państwach członkowskich nie istnieją takie usługi wspierające, należy przewidzieć obowiązkowe środki w ramach drugiego filaru WPR, które

⁽⁵⁾ Dz.U. C 18, z 19.1.2011, s. 5–10, „Wspólnotowy model rolnictwa: jakość produkcji i informowanie konsumentów jako czynniki konkurencyjności”.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 132 z 3.5.2011, s. 63–70, „WPR do 2020 r.: spora wyzwaniom przyszłości związanym z żywnością, zasobami naturalnymi oraz aspektami terytorialnymi”.

umożliwią zawieranie umów o świadczeniu takich usług na rzecz rolników-hodowców w wypadku choroby (a także w okresie urlopu macierzyńskiego przed urodzeniem dziecka i po porodzie), a także w dniach wolnych i na czas urlopu wypoczynkowego.

Szkolenia: nowe technologie

4.5 Szkolenie przyszłych rolników to jeden z zasadniczych warunków sukcesu działalności rolniczej. Niemniej jednak, o ile w niektórych krajach istnieją odpowiednie szkolenia, w innych stwierdza się ogromny rozdzźwięk między szkoleniami oferowanymi przez administrację a realnymi potrzebami rolników. Należy włączyć organizacje rolników w proces szkolenia rolników. Chodzi o to, by zapewnić młodzieży szkolenia wysokiej jakości, prowadzone przez wysoko wykwalifikowanych nauczycieli i obejmujące treści dostosowane do potrzeb młodych rolników. Niekiedy kursy szkoleniowe zamieniają się w formalności biurokratyczne służące uzyskaniu dostępu do pomocy finansowej, a ich promowanie jest niewystarczające. Wynikający stąd brak motywacji stanowi problem, zwłaszcza gdy istnieją warunki konieczne do tego, by ze szkoleń uczynić niezwykle użyteczne narzędzie w rękach młodych rolników. Praktyczna przydatność szkoleń jest rzeczą niezbędną: w ramach modelu duńskiego skutecznie połączono szkolenie teoretyczne z praktyką w gospodarstwach. Potrzeba 3 lat i 8 miesięcy, by uzyskać „zieloną kartę”.

4.6 UE powinna wesprzeć europejskie programy szkoleń ukierunkowane na rolników lub gospodarstwa gotowe przyjąć co najmniej na rok ludzi młodych, którzy w ostatnich dwóch latach zdobyli wykształcenie rolnicze. Beneficjent pomocy winien zobowiązać się do opracowania planu szkolenia dla młodej osoby, która mogłaby ostatecznie przejąć gospodarstwo, a już w okresie szkolenia mogłaby wzbogacać działalność gospodarstwa swoją wiedzą i świeżym, bardziej innowacyjnym spojrzeniem. W sumie chodziłoby o wsparcie i zaspokojenie potrzeb, często komplementarnych między młodymi i starszymi. Byłoby również wskazane, aby w ramach określonych programów wspólnotowych, takich jak Leonardo, siódmy program ramowy w zakresie badań, program „Mobilna młodzież” itp., stworzono konkretne linie budżetowe wspierające młodych rolników. Zdaniem EKES-u program Erasmus, skoncentrowany na studentach i młodych przedsiębiorcach, powinien zostać dostosowany w taki sposób, aby młodzi rolnicy mogli w nim uczestniczyć i uzupełniać swoje wykształcenie w innych gospodarstwach rolnych i gospodarstwach zajmujących się chowem i hodowlą zwierząt.

4.7 Rolnictwo ekologiczne stanowi interesującą nową formę włączania się do sektora, jednak nie jest to jedyna alternatywa. Na poziomie europejskim należałoby wesprzeć także integrowaną produkcję i uprawę konserwującą. Szkolenia powinny być zorientowane na nowe systemy produkcji, które poprawiają wydajność i zrównoważoną gospodarkę zasobami naturalnymi. Również biotechnologia mogłaby przynieść Europie nowe możliwości dla młodych rolników (⁷).

(⁷) Dz.U. C 100 z 30.4.2009, s. 44–52, „Unia Europejska wobec światowych wyzwań w zakresie wyżywienia”.

W jedności siła

4.8 Czynny udział ludzi młodych w organizacjach rolniczych i spółdzielniach jest rzeczą konieczną, by wzbogacić te struktury o nowe pomysły, innowacje i większego ducha przedsiębiorczości. Wobec koncentracji popytu przez kilka wielkich sieci dystrybucji jest sprawą pilną, by nadać nowy impuls spółdzielniom w celu poprawy sprzedaży. W tym celu EKES proponuje utworzenie zarządzanych przez rolników organizacji skupu, aby przywrócić równowagę wobec potężnych central zakupu wielkich detalistów. W związku z tym należałoby wspierać obecność ludzi młodych w zarządach spółdzielni i włączać ich w proces podejmowania decyzji, wykorzystując ich wykształcenie i zmysł przedsiębiorczości. Główna spółdzielnia rolnicza we Francji, Terrena, posiada różne komitety młodzieżowe, które wprowadzają młodzież w złożony świat spółdzielczości rolniczej i szkolą ją w tych warunkach.

Inne europejskie strategie polityczne

4.9 UE powinna wykorzystać fundusze różnych wspólnotowych strategii politycznych, aby po pierwsze, stworzyć atrakcyjne warunki życia w omawianej dziedzinie, a po drugie, ułatwić konsolidację działalności gospodarczej, która, jak rolnictwo, stanowi rdzeń struktury społeczno-gospodarczej w obszarach wiejskich. Tak więc w programach wspólnotowych w zakresie środowiska naturalnego, badań i przedsiębiorczości należałoby stworzyć konkretne linie budżetowe wspierające ludzi młodych w ogólności, a młodych rolników w szczególności. Należy powrócić do niektórych pozytywnych doświadczeń UE: dobrym przykładem jest program wymiany PEJA, który umożliwiał młodym rolnikom z całej Europy spędzenie cennego okresu szkolenia w innych gospodarstwach UE, czy program edukacyjny Tellus (owoc współpracy CEJA z Komisją Europejską) mający na celu zapoznanie uczniów z nieznaną rzeczywistością pracy rolnika. Ważnym celem UE powinna być wymiana pokoleń w rolnictwie. W tym względzie powołanie europejskiego centrum monitorowania, które analizowałoby sytuację młodych rolników i ich potrzeby, mogłoby stanowić dobrą podstawę, na której oparłyby się nowe inicjatywy ustawodawcze. Nie chodzi przy tym o tworzenie kolejnych biurokratycznych organów, lecz o instrumenty o jasnych i konkretnych zadaniach, analizujące i przekazujące odpowiednie informacje oraz statystyki na temat zmiany pokoleniowej w skali europejskiej.

Inicjatywy krajowe

4.10 Europejskim strategiom politycznym dotyczącym młodych rolników powinny towarzyszyć konkretne inicjatywy podejmowane na poziomie krajowym. Główne obawy młodych rolników dotyczą dziedziczenia, dostępu do własności oraz traktowania pod względem podatkowym. Istnieje pilna potrzeba promowania skutecznych środków, które stanowiłyby zachętę do podejmowania działalności rolniczej. Niemniej jednak w różnych krajach UE można ogólnie stwierdzić istnienie złożonej biurokracji, która warunkuje powodzenie wielu środków działania.

4.11 Państwa członkowskie powinny skupić wysiłki na opracowaniu mechanizmów ułatwiających młodym rolnikom dostęp do ziemi, zapewniając tym samym bezpieczeństwo znacznych inwestycji, które są konieczne i stanowią jedną z poważniejszych przeszkód w podejmowaniu działalności rolniczej. Niektóre inicjatywy krajowe wskazują na określone możliwości działania: we Francji spółce SAFER powierzono zadanie ograniczania koncentracji gruntów i wspierania dostępu ludzi młodych do ziemi.

Bruksela, 22 września 2011 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Staffan NILSSON

ZAŁĄCZNIK

do opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

Następujące poprawki, które uzyskały poparcie co najmniej jednej czwartej oddanych głosów, zostały odrzucone w trakcie debaty:

Punkt 3.2

Zmienić

Sytuacja rolników jest paradoksalna: mimo że podejmują większe niż kiedyś ryzyko, więcej inwestują, opłacają wyższe koszty produkcji i są lepiej wykształceni, ceny płacone za wytworzone przez nich produkty są niższe niż kiedykolwiek. W trakcie dyskusji na temat instrumentów i specjalnej polityki dla młodych rolników nie można zapominać o fakcie, że jeżeli rolnicy nie będą mieli perspektyw na nie uda się zagwarantować rolnikom osiągnięcie minimalnej opłacalności i sprawiedliwych takich cen za ich produkty, które będą proporcjonalne do kosztów produkcji, to działalność rolnicza w Europie spadnie. Aby rolnicy mogli się utrzymać ze swojej działalności, EKES zaleca uregulowanie rynków rolnych w oparciu o zasadę przejrzystości rynków produktów rolnych, zorganizowanie wymiany produktów spożywczych w sposób umożliwiający zachowanie niezależności żywnościowej, a także stworzenie wielkich regionów rolniczych zajmujących się produkcją i wymianą. Ponieważ przepisy Światowej Organizacji Handlu nie są dostosowane do potrzeb rolnictwa, należy zastanowić się nad powołaniem wyspecjalizowanych organów, zgodnie z zaleceniami zwłaszcza Momagri (Ruchu na rzecz Światowej Organizacji Rolnictwa).

Wynik głosowania

Za	36
Przeciw	66
Wstrzymało się	27

Punkt 4.7

Zmienić

Czynny udział ludzi młodych w organizacjach rolniczych i spółdzielniach jest rzeczą konieczną, by wzbogacić te struktury o nowe pomysły, innowacje i większego ducha przedsiębiorczości. Wobec koncentracji popytu przez kilka wielkich sieci dystrybucji jest sprawą pilną, by nadać nowy impuls spółdzielniom w celu poprawy sprzedaży. W tym celu EKES proponuje utworzenie zarządzanych przez rolników organizacji skupu, aby przywrócić równowagę wobec potężnych central zakupu wielkich detalistów. W związku z tym należałoby wspierać obecność ludzi młodych w zarządach spółdzielni i włączać ich w proces podejmowania decyzji, wykorzystując ich wykształcenie i zmysł przedsiębiorczości. Główna spółdzielnia rolnicza we Francji, Terrena, posiada różne komitety młodzieżowe, które wprowadzają młodzież w złożony świat spółdzielczości rolniczej i szkolą ją w tych warunkach.

Wynik głosowania

Za	47
Przeciw	60
Wstrzymało się	17